

SLOVENSKI NAROD

Izaja vsak dan popoldne, izjemni nedelje in praznike. — Inzerati do 30 petič a Din 2.—, do 100 vrst Din 2.50, od 100 do 300 vrst a Din 3.—, večji inzerati petič vrsta Din 4.—. Popust po dogovoru. Inzeratni davek posebej. — »Slovenski Narod« velja mesečno v Jugoslaviji Din 12, za inozemstvo Din 25.—, Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo in upravnništvo

Ljubljana, Knafljeva ul. 5

Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.

PODRUŽNICE:

MARIBOR, Grajski trg 8. —

NOVOMESTO, Ljubljanska cesta, tel. št. 26.

CELJE, Kocanova ulica 2. — Tel. 190.

JESIČNICE, Ob kolodvoru 101. — — —

Račun pri pošti. Ček. zavodu v Ljubljani št. 10.351

NAJVEČJA RUDNIŠKA KATASTROFA V ŠLEZIJI

Katastrofa v revirju Neurode je zahtevala skupno 190 smrtnih žrtev — Zaradi neprestanega uhajanja plinov so morali reševalna dela prekiniti — Zasutih je še vedno 80 rudarjev, ki so najbrž že vsi mrtvi

Vratislava, 10. julija. V velikem južnošleskem rudniškem revirju Neurode je prišlo včeraj popoldne do strahovite katastrofe, gotovo največje, kar se jih je pripetilo v povojni dobi. Vsled katastrofalnega izbruha plina je nastala eksplozija, ki je porušila glavni rov, tako da je bilo zasutih okrog 200 rudarjev. V kolikor jih ni zmečkalo, so podlegli zastrupljenju s plinom, tako da iznaša število smrtnih žrtev nad 100, dočim je usoda nadaljnjih 80 rudarjev skrajno negotova in bo bržkone tudi teh 80 rudarjev, ki jih ne morejo rešiti, izgubljenih. O katastrofi, ki je razburila vso javnost, doznavamo naslednje podrobnosti:

V Venčeslavovi jami je bilo v tkzv. Kurtove mrovi v oddelku II. in III. na delu okrog 200 rudarjev. Povodom razstreljevanja v II. oddelku, kjer je bila zaposlena 17. in 18. rudarska skupina, je prišlo okrog 4.05 popoldne do

katastrofalnega izbruha plina (ogljikove kisline). Pritisk plina je bil tako silen, da je v bližini stoječe rudarje vrglo na tla, plin pa se je neverjetno naglo razširil tudi v sosedna dva rova in

omamil vse rudarje, ki so bili tam zaposleni. Ker zaradi omamljenosti rudarji niso mogli takoj alarmirati ostalih rogov, v sosesčini sprva za nesrečo niti niso vedeli. Par minut po izbruhu plina pa je sledila katastrofalna

eksplozija plina in premogovnega prahu

Eksplozija je bila tako silna, da je zasuila vse tri rove, a po vsem revirju so jo občutili

kakor močan potres.

Saj so popokali podboji celo v rovih sosednih revirjev. Sedaj šele so bili v ostalih rovih opozorjeni, da se je pripetilo nekaj strašnega. V par minutah je bil alarmiran ves revir in z največjo naglico so pričeli z reševalnimi deli.

V Neurode in vseh sosednih revirjih je bilo nemudoma alarmirano reševalno moštvo, toda kmalu se je izkazalo, da zasutih rudarjem ne bo mogoče priskočiti na pomoč. Iz sicer že zasutega rova je še vedno uhajal plin v taki množini, da je obstojala

nevarnost nadaljnjih eksplozij.

Zaradi tega je bila potrebna skrajna previdnost. Četudi so delali z vsemi silami, je odkopavanje zasutega rova napredovalo silno počasi. Šele ob 9. zvečer so prodrli do prvih ponesrečenec, ki so bili zaposleni v bližini navpičnega rova. Do 10. zvečer so

spravili na dan okrog 40 rudarjev,

ki so še kazali znake življenja. Z umetnim dihanjem in drugimi pripomočki so po dolgem trudu nekatere res še obudili k življenju, dočim jih je

30 podleglo zastrupljenju.

Vznemirjenje med prebivalstvom, zlasti pa med svojci ponesrečenih rudarjev se je od ure do ure stopnjevalo, ker je bilo jasno, da bo zahtevala katastrofa silno veliko število smrtnih žrtev. Pretresljivi prizori so se odigrali, ko so okrog polnoči prodrli do prve skupine rudarjev v III. odelku. Vsi pa so bili

že mrtvi.

Trupla nekaterih so bila strahovito zmečkana in razmesarjena, tako da njihove identitete ni bilo mogoče ugotoviti. Ko so prodirali dalje, so našli na nove žile plina,

ki je uhajal s tako silo, da so bila nadaljna reševalna dela nemogoča. Okrog 1. zjutraj se je onesvestilo celokupno reševalno moštvo, ki je bilo v rovu, tako da so

moral nadaljna reševalna dela ustaviti. Naprave za zračenje so se izkazale za preslabe, da bi mogle sprosti odvajati uhajajoče pline in dovajati dovoljno količino svežega zraka.

S tem pa je bila tudi zapečaten usoda še neresenih rudarjev

okrog 80 po številu. Zaradi silne množine strupenega plina bodo bržkone vsi podlegli zastrupljenju, če bi tudi še sicer bili pri življenju. Vso noč so mrlično izpopolnjevali naprave za zračenje, dovedli z vseh okoliških revirjev nova rešilna moštva

in ukrenili vse, da pridejo čimprej do zasutih rudarjev. Davi so zopet pričeli z razkopavanjem zasutega rova, toda tekom dopoldneva še niso prodrli do ponesrečenec.

Po dosedanjem stanju reševalnih del ni mnogo upanja,

da bi pred večerom odprli zasuti rov. Reševalno delo je tako naporno in nevarno, da morajo vsaki pet minut izmenjavati reševalno moštvo.

Od 200 zasutih rudarjev so spravili doslej na dan samo 120. Od teh je ostalo pri življenju samo 14, dočim jih je 76

Francoski komentar Schobrovega poseta v Budimpešti

Madžari si ne smejo delati iluzij — Velešite budno čuvajo nad spoštovanjem mednarodnih pogođb

Pariz, 10. julija. »Temps« se bavi z inozemsko turnejo avstrijskega zveznega kancelarja dr. Schobra ter komentira zlasti njegov poset v Budimpešti. List naglašja, da je bil ta poset na zunaj sicer samo vljudnostnega značaja, vendar pa je več kot verjetno, da bo ustvaril pri Madžarih razne politične aluzije. Dr. Schober se je izkazal za zelo sposobnega državnika in realnega politika ter so zaradi tega

Angleška oporišča

London, 10. julija. Na včerajšnji seji spodnje zbornice je prvi lord admiralitete Aleksander dejal, da so doslej potrosili za pomorsko oporišče v Singapuru 2.527.000 funtov sterlingov. Oporišče bo veljalo v celoti 8.721.000 funtov sterlingov. Končano bo leta 1935. Nadalje bodo potrebna razna dela, ki bodo trajala dve leti, tako, da bo oporišče uporabno šele leta 1937. Končno je Henderson izjavil, da ti datum niso končno veljavni in da se po posvetovanjih s prizadeti prekomorski vladami, lahko še spremenijo. Za sedaj je ostalo še vse pri starem. Bistvena dela na oporišču se nadaljujejo, dočim je bilo oboroževanje tega oporišča ustavljeno.

v rovu zmečkalo kamenje, 30 pa jih je podleglo zastrupljenju. Ker je usoda še neresenih 80 rudarjev skoraj gotovo že zapečaten, bo znašalo

skupno število žrtev te katastrofalne nesreče okrog 190.

Neurodski revir je znan po čestih izbruhih plina. Nikdar pa doslej ni uhajal plin s tako silo, kakor tokrat. Četudi je rudnik opremljen z najmodernejšimi napravami in so bili rudarji skrajno previdni, je bila katastrofa nelzbežna. Plin je namreč uhajal s tako elementarno silo, da so morale odpovedati vse varnostne naprave.

Pred vhomom v rudnik so se vso noč odigravali

pretresljivi prizori.

Vest o nesreči se je tekom večera naglo razširila po vseh šleskih revirjih in od vseh strani so prihajali prostovoljci na pomoč. Ko so spravili na dan prve ponesrečence in ko je postalo jasno, da bo zahtevala katastrofa izredno veliko število žrtev, se je vznemirjenje še stopnjevalo. Svoji pogrešanih rudarjev so z največjo napetostjo pričakovali nadaljnjih poročil in vsaka vest o novih žrtvah je izzvala novo žalost in razburjenje.

Obupane žene

so se hotele vreči v rov in le s težavo so jih pomirili. Z otroci v naročju so čakale žene vso noč ob rovu, v mučni negotovosti o usodi moža in očeta. Rudarji so si na vse načine prizadevali, da potolažijo obupanke in so se res

s tovariško požrtvovalnostjo

zavzeli zanje. Že tekom včerajšnjega večera je bila v vseh šleskih revirjih uvedena nabiralna akcija, ki je vrgla okrog 20.000 mark. Tudi vodstvo rudnika je objavilo izjavo, da bo skrbelo za svoje žrtve, vendar pa vse to ni moglo ublažiti boleznega odmeva strašne katastrofe.

morebitna pričakovanja v Budimpešti odveč. Ni dvoma, da se dr. Schober dobro zaveda, kako daleč sme iti. Da pa si v Budimpešti ne bodo v dvomu, jim je treba jasno dopovedati, da bi pomenila restavracija Habsburžanov na Madžarskem isto kakor priključitev Avstrije k Nemčiji ter da bi imela za posledico ne samo intervencijo Male antante, temveč tudi velesil, ki so prav tako vezane na mednarodne pogodbe.

Prihodnja razorožitvena konferenca

London, 10. julija. Na današnji seji spodnje zbornice je zunanji minister Henderson izrazil upanje, da bo zasedanje pripravljene razorožitvene komisije, ki bo 3. novembra, zadnje in da bo Svet Društva narodov lahko pozneje predlagal dani splošne razorožitvene konference.

Izgredi v Porenju

Berlin, 10. julija. AA. Zaradi ponovnih težkih izgovorov proti lastni separatistovi je vlada sklenila odpustiti v razna središča Porenja redarstvena pojačanja.

Še štiri žrtve katastrofe na Jadranu?

Pogrešajo še štiri potnike ponesrečenega »Karagjorgja« in domnevaajo, da se nahajajo še na krovu parnika

Sibenik, 10. julija. Včeraj je pregledala ponesrečni parnik »Karagjorgje« mešana jugoslovensko-italijanska komisija, ki ima nalogo ugotoviti vzroke katastrofe na Jadranu. V komisiji so zastopniki naše in italijanske vlade ter obojestranski pomorski strokovnjaki. Danes so začeli s pripravami za provizorično popravilo »Karagjorgja«. Parnik »Salona« je pripeljal potrebni material za zamašenje odprtine na levem boku, nakar bodo potegnili parnik v ladjedelnico. Vsa dela se morajo izvršiti z največjo previdnostjo, ker obstaja nevarnost, da se parnik, ki je napol-

njen z vodo, prevrne, kar bi reševalna dela še bolj otežilo. Ko bo luknja provizorično zadelana, bodo vodo izpumpali. Tudi to se bo moralo izvršiti z največjo previdnostjo, ker obstoja bojazen, da se nahajajo na parniku še trupla štirih pogrešanih potnikov. Vsa poizvedovanja za pogrešanci so ostala doslej brezuspešna, zaradi česar domnevajo, da so se mudili v času katastrofe v spodnjem delu parnika, kjer jih je po katastrofi zalila voda, ki je z veliko naglico vdirla skozi nastalo odprtino in zalila vse spodnje prostore.

Težkoče nemške vlade

Brezuspešna pogajanja za program kritja — Poraz vlade v narodnogospodarskem odboru — Danes bo odločilna seja kabineta

Berlin, 10. julija. Pogajanja državnega kancelarja dr. Brüninga, da bi pridobil voditelje strank za neizpremenjen program kritja, so trajala pozno v noč, vendar pa še niso zaključena. Državni kancelar vztraja na tem, da se podlaga programa kritja ne sme izpremeniti. Nemška ljudska stranka pa stavlja zahteve, ki pomenijo izpremembo vladnega programa. Med drugim zahteva, naj se omeji zavarovanje brezposelnih, ki je po sedanjem zakonu neomejeno. Dalje zahteva gotove izpremembe v proračunu. Vlada pa odklanja omejitve zavarovanja brezpo-

selnih, ker centum z ozirom na svoje delavske volice noče dopustiti poslabšanja tega zavarovanja. Včerajšnja seja državnega kabineta ni prinesla nobene rešitve. Nocoj se bo vršila druga seja kabineta, na kateri bo padla končno veljavna odločitev. Značilno za parlamentarno negotovost je dejstvo, da je vlada danes v narodnogospodarskem odboru državnega zbora doživela poraz. Več poslancev centuma in demokrati so namreč pri razpravi o mlečnem zakonu proti dogovoru glasovali za opozicijski predlog, ki je zahteval večjo zaščito konzumentov.

Nevarna napetost med Francijo in Italijo

Pesimistična angleška sodba o položaju v Evropi. — Položaj se je po londonski pomorski konferenci zelo poslabšal

London, 10. julija. Dogodki zadnjih tednih so taki, da niso opravičili mnenja onih, ki smatrajo, da so italijansko-francoska nesporazumjenja začasnega in lahkega značaja. Po znatnem povečanju obrambnih kreditov na obeh straneh Alp je italijanska vlada v početku tega tedna odločno odklonila Briandov predlog za ustanovitev evropske zveze. Istočasno je nastala med časopisjem Francije in Italije ostra polemika.

Angleški novinar William Steed, ki ga poznajo za zelo resnega človeka, je te dni izjavil, da ni daleč čas, ko bo moral Svet Društva narodov odločno posredovati v sporu med Italijo in Francijo, ako bo ho-

tel preprečiti najhujše. Kljub temu vojna nevarnost ni neposredna, ker v sedanjih razmerah ne žele niti Francija niti Italija oboroženega spopada. Treba je pa priznati, da se je položaj po londonski pomorski konferenci zelo poslabšal in da v varšavskem slični situaciji leta 1914. Nevarnost leži v tem, da se ozračje vse bolj zasusuje in da zna nastopiti trenutke, ko bo postala situacija neznosna. Tako lahko pride do vojne kar iznenada. Zapirati si oči pred to situacijo bi bilo nesmiselno. Italijanska vlada ni pojasnila, zakaj je odklonila Briandov načrt za evropsko zvezo. Ni težko uganiti, da so pri tem igrali glavno vlogo vojaški oziri.

Indijska konferenca

London, 10. julija. AA. Listi priobčujajo govor, ki ga je imel v indijski zakonodajni zbornici podkralj lord Irwing. V tem svojem govoru napoveduje indijski podkralj da bo to jesen sklicana v Londonu konferenca o Indiji. Nadalje je lord Irwing potrdil, da bo proglasitev dominjonskega položaja Indije naravni zaključek ustavnega razvoja v Indiji. Temu govoru pripisujejo londonski listi velik pomen.

Nemiri v Egiptu

Kairo, 10. julija. AA. Snoci je redarstvo prijelo 70 izgrednikov, ki so skušali manifestirati proti ukrepom oblasti zaradi dogodkov v Mansourahu dne 8. julija. Pri teh dogodkih je bilo, kakor znano, ubitih 6 oseb. Podobne manifestacije so bile v Damansouru, vendar brez neredov.

Bruhanje Vezuva

Neapelj, 10. julija. AA. Opazovališče na Vezuvu naznanja, da je ognjenik zadnje dni pojačal bruhanje, ki je združeno z močnimi eksplozijami in z izlivom lave iz glavnega kraterja. Zaenkrat še ni nevarnosti za Floveške naselbine na vzhodni Vezuva.

Letalska nesreča

Amsterdam, 10. julija. Neko francosko letalo, ki je opravljalo redno prometno službo med Amsterdamom in Parizom je moralo pristati na zelo neugodnem terenu pri mestu Namur. Pri pristanku se je letalo popolnoma razbilo. Ubil se je mehanik Velard, dočim si je zlomil pilot Gulibaud obe nogi.

Dakar, 10. julija. Jean Marmoz, ki je letel s francosko pošto iz Afrike v Brazilijo, je moral zaradi defekta motorja pristati na odprtem morju. Letalca, njegove tovarne in pošto so rešili.

Rumunski princ hoče postaviti nov letalski rekord

London, 10. julija. Princ Gika, član rumunske kraljeve obitelji, je startal včeraj z letališča Bicester za neprekinjen polet do Carigrada. Princ bo skušal potolči svetovni rekord za polet v premi črti na daljavo.

Evropske kraljice lepote na potu v Ameriko

Le Havre, 10. julija. Evropske kraljice lepote, ki odhajajo na svetovno lepotno konkurenco v Galveston, so se včeraj ukrcale na parnik »Niagara«. Pri prihodu je sprejel lepotice poveljnik parnika in ročil vsaki krasen šopek cvetlic.

Naraščanje razporok v Italiji

Rim, 10. julija. Po zadnjih podatkih je število razporok v Italiji zelo naraslo. Doslej se je Italija odlikovala z majhnim številom ločitev. Nekateri menijo, da so krive temu pojavu slabe gospodarske razmere.

Borzna poročila.

LJUBLJANSKA BORZA.
Devize. Amsterdam 22.68. — Berlin 13.4525. — Bruselj 7.886. — Budimpešta 9.885. — Curih 1094.4 — 1097.4 -1095.9). — Dunaj 796.77. — London 273.96 — 274.76 (274.36). — Newyork 56.20 — 56.40 (56.30). — Pariz 220.87 — 222.87 (221.87). — Trst 295.29. — Praga 166.95 — 167.75 (167.35).

INOZEMSKÉ BORZE.
Curih, Beograd 9.125. — Pariz 20.245. — London 25.035. — Newyork 514.70. — Bruselj 71.93. — Milan 26.93. — Madrid 60.5. — Amsterdam 206.95. — Berlin 122.75. — Dunaj 72.705. — Sofija 3.74. — Praga 15.27. — Varšava 57.75. — Budimpešta 90.20. — Bukarešta 3.06.

Odmevi katastrofe „Karadjordja“

Kaj pije spilišča »Dobro Dobro« — Izjava oficirja »Karadjordja« —
Kaj pravi kapitan »Morosini«

Spilišča »Dobro Dobro« prebijače članek o težki odgovornosti, v katerem govori o katastrofi našega potniškega parnika »Karadjordja«. List ugotavlja tragikost tega dogodka in pravi, da je po katastrofi »Dobro Dobro« na največjo nesrečo za našo obalno plovidbo. Toda »Dobro Dobro« je podlegla strahovitim elementarnim nesgodam, do čim je »Karadjordja« v jasni noči podlegel sunku italijanskega parnika, ki mu je priplul nasproti. Ni čuda, da je napravila ta težka katastrofa našega največjega in najboljega potniškega parnika globok vtis v vseh krogih našega naroda, kajti »vsi smo bili že od nekdaj dobri pomorščaki in zato je čudno, da se pripeti na naši obali tako težka nesreča, kakor je zadela »Karadjordja«.

Naši kapitani poznajo zelo dobro našo obalo in izpolnjujejo zlasti vestno vse predpise glede srečanja z drugimi parniki, bodisi z našimi ali tujimi, kakor se je pokazalo tudi pri tej katastrofi. Italijanski parnik »Morosini« je prvi zadel v »Karadjordja« v njegov lev bok, poleg tega je bil pa »Karadjordja« samo malo oddaljen od kopnega, ki je bilo na njegovi desni strani. Sunk v lev bok parnika v takih razmerah pravi, da je bil zadeti parnik na svojem določenem kraju. Angličani, ki so eminentno pomorski narod, smatrajo, da je za zadeti parnik tožba dobljena, če ga zadene drugi parnik v levo stran. Pri »Karadjordju« pride v prilog še dejstvo, da ga je sunil »Morosini« direktno tja, kjer je visela njegova pobarvana svetilka, ki je na parniku nalašč zato, da se lahko orientira drugi parnik, ki pripelje v nasprotni smeri. Drugo dejstvo, da je bil »Karadjordja« samo malo oddaljen od kopnega, ki je bilo na njegovi desni strani, pravi, da je res plul po desni strani, kolikor je le mogel in da bi bil običaj na čerh ali pesku, če bi bil zavil še bolj proti desni. Nasprotno je pa imel parnik »Morosini«, ki je pripeljal od nasprotni strani, z desne mnogo več prostora in če bi se držal desne strani, kakor zahtevajo mednarodne določbe, bi do katastrofe sploh ne prišlo.

Jasno je, da »Karadjordja«, ki je vozil že tako tesno po desni strani, ni mogel pričakovati, da bo krenil »Morosini« proti njemu, temveč da bo po mednarodnih predpisih zavil na svojo desno stran. Je pa še eno dejstvo, ki poljskuje to katastrofo. V pomorskih krogih je znano, da si je »Morosini« vedno prizadeval, da bi pri srečanju potisnil naše parnike čimboli proti kraju, kjer morje ni globoko, da bi nasledili. Naši kapitani so se znali tej nevarnosti vedno izogniti, zdaj je pa prišlo do katastrofe, ki bo ostala dolgo v žalostnem spominu ne samo naših, temveč vseh pomorščakov sploh.

Zakaj je »Morosini« ubral tako pot, ko je vendar imel prosto širno morje in ko bi bil moral po mednarodnih določbah ravnavati drugače, bo pojasnila preiskava. Že tretjič je zavozil ta italijanski parnik v naše parnike. Pred meseci je zavozil »Morosini« v parnik jadranske plovidbe »Velebit« v samem splitskem pristanišču. Do katastrofe ni prišlo in »Morosini« je plačal odškodnino, toda ta primer bi bil lahko italijanskim častnikom v svarilo, naj bodo bolj previdni. Nam niti na misel ne pride, da bi na podlagi navedenih momentov govorili o morebitnem zlobojem namenu italijanskih častnikov. O tem bo izrekla svojo sodbo preiskava, mi pa moramo zahtevati, da zadene krivce najstrožja kazen, pa naj bodo na tej ali oni strani. To zahteva od nas naša starodavna pomorska tradicija, to zahteva mednarodni zmisel za varnost prometnih sredstev, to zahteva dolžnost napram onim, katere sprejmejo na parnik in za katere se jamči ne samo z vestnostjo, temveč tudi z življenjem vse posadke parnika od poveljnika do zadnjega mornarja.

Ce je šlo morebiti za zlobni namen, ne sme biti pod nobenim pogojem opravičila za to težko katastrofo in krivci morajo biti izsledeni. Katastrofa bi bila lahko še večja, če bi bil italijanski parnik zavozil v strojni oddelek, kajti v tem primeru bi

nastala eksplozija s strahovitimi posledicami.

V imenu javnega mnenja vse države in brez dvoma, da se bo temu mnenju pridružil tudi javno mnenje Čehoslovake, Poljske, Nemčije, Avstrije in vseh onih držav, katerih potniki so se vozili z onim najbolj varnim parnikom naše obalne plovidbe, pa tudi javno mnenje vsega civiliziranega sveta, zlasti onega, ki ima zmisel za viteštvo, katero mora vladati na morju med parniki vseh zastav sveta, pišemo z največjim ogorčenjem o težki nesreči na našem morju, za katero ne moremo zvrčati odgovornosti na nobeno naključje, kajti naključje je samo prazna in brezpomembna beseda. Mi trdimo, da pa da za to katastrofo na nekoga težka odgovornost, na katero gleda z mrtvaškega odra zadreke mrtvašnice deset ugaslih oči, a morda še več z dna našega Jadrana. Te krivde se nedvomno z grozo spominjajo vsi težko ranjeni in z ogorčenjem tudi vsi drugi potniki. Ta krivda mora biti pomorščakom, da se nikoli več v zgodovini pomorstva ne ponovi primer, da bi en parnik zavozil v drugega v kotu 60 stopinj brez vsakega razloga in brez vsakega povišja.

Članek se zaključuje z apelo na potnike vseh narodov, ki so se kdaj vozili na »Karadjordju«, da ne zvrnejo krivde na našo državo, češ, da na naš narod in na našo državo ne more pasti nobena odgovornost za to težko katastrofo, ki se je pripetila v razmerah, kakršnih še ne pozna jo anali pomorstva.

Oficir parnika »Karadjordja« Zuljevič, ki je bil med katastrofo na komandi parnika, je izjavil novinarjem:

Okrog 2. po polnoči sem opazil »Morosini« zelo daleč, kajti on je bila jasna in mirna, a luna je baš zahajala. Na istem kraju smo srečavali »Morosini« vsak teden enkrat. »Morosini« je že od daleč prižgal zeleno luč, kar je pomenilo zame, da moram kreniti še bolj desno, tako, da je prišel »Karadjordja« na nekaj 10 metrov od obale otoka Galešnjaka. Toda navzlic temu, da sem krenil kolikor je bilo le mogoče desno in prižgal zelo jasno rdečo luč, se je »Morosini« bližal. Na »Morosiniju« je zažarela samo tu pa tam rdeča luč, potem pa zopet v polnem sijaju zelena.

Vse se je zgodilo v nekaj sekundah. Videč neizbežno nevarnost, sem udaril z nogo ob tla, da opozorim poveljnika, ki je v svoji kabini pod poveljniškim mostičkom nekaj delal. Ta čas je zavozil »Morosini« v naš lev bok s hitrostjo okrog 70 milj in nas zadel baš pod rdečo signalno lučjo. Silni udarec je vrgel mene in krmarja tako, da sva padla. Ta čas je prihitel na poveljniški mostiček tudi poveljnik in začelo se je reševanje parnika in potnikov.

Poveljnik »Morosinija«, kapitan Oliveto, je dal o katastrofi »Karadjordja« kratko izjavo, v kateri pravi, da je zavil pri Sukušanu proti Pašmanu na levo stran. Ko je zagledal »Karadjordja«, je dal signal, da bi tudi »Karadjordja« krenil na levo stran. »Karadjordja« je pa plul dalje v določeni smeri in je celo »vedno bolj zavijal desno. Šele tedaj je »Morosini« krenil na desno, a bilo je že prepozno in katastrofa se ni dala preprečiti. Kapitan Oliveto je baje dvakrat zabil s parniško sireno in pozval »Karadjordja«, naj krene levo.

Vsi potniki na »Karadjordju« pa trdijo, da »Morosini« ni dal nobenega signala in da je samo nekaj sekund pred katastrofo enkrat ali dvakrat zabil. S tem je jasno rečeno, da je menjaval smer »Morosini«, ne pa »Karadjordja«, o čemur pravi tudi dejstvo, da je bil »Karadjordja« zadet v levo stran.

Koreniti lek.

Ivanček je padel in se potolkel. Dedeč ga vze v naročje, rekoč: »Vij, na dolgo te potolčim, pa te precej mine bolečina.« Drugi dan se pripodi Ivanček v izbo in vneto zakliče: »Dedeč, hitro z mano v kuhinjo, Anica zobje bol.«

Pierre Nauroy:

Cigareta

Cim sta prišli na ulico, kjer ni bilo žive duše, sta se spogledali in zasmejali.

— Kaj porečete na to, Annie? Ali se je mogoče pri teh znamenitih Geridonovih še bolj dolgočasiti?

Zal seveda v takem provincijalnem mestu, kakor je naše, mora človek pač postrepeti in prenesti marsikaj, draga moja Cecilie. — Sprijazniti se mora tudi s čajankami pri Geridonovih, sicer bi mu predla slaba ... Če želite, vas spremim. Rada bi se malo izprehodila. Noč je krasna. Le pogledite, kako lepo sijaja luna. Nobene nevarnosti ni, da bi se nama kaj pripetilo. In kratak izprehod mi bo kot rečeno zelo dobrodošel.

— Meni tudi. Vedno, kadar odhajam od Geridonovih, se mi zdi, da sem vsa prašna in otrpla. Otrեսiva se brž tega neprijetnega občutka.

— Da, otrեսiva se ga ... Annie Darsenne je bila svetlolaska ruzice, okroglice, Cecilie Fargelova pa črnolaska visoke, sloke postavbe. Drugače sta si bili pa docela podobni. Obe sta bili lepi in mladi, obe vdovi in obe sta se bali ostati vse življenje v mučnem vdovskem prezebanju in prenašati svojo bridko usodo. Obe sta bili veseli in brezskrbni, včas pa tudi muhasti in

viharavi. Kako bi torej ne postali najbližji prijatelji?

Nekaj časa sta molče nadaljevali pot, vdihavali sta s polnimi pljuči omamni vonj noči in se naslajali ob skrivnostni tišini, razprostrti nad škrivnostnim mestom. Samo njune visoke pete so udarjale neenakomerno ob tlak.

Kar je Annie vzkliznila:

— Kaj menite, nihče naju tu ne more videti, nihče se ne bo pohujšal ... kaj bi pokadili vsaka svojo cigareto?

— Oh, imenitna ideja! ... Samo škoda, da nimam cigaret seboj.

— Saj jih imam jaz.

— Imenitno! Vrneva se res tako, kakor se vračajo moški.

Annie je vzele iz ročne torbice dozo in vzgledice. Ustavili sta se v veži bližnje hiše in kmalu sta nadaljevali pot vsaka s svojo cigareto v ustih.

Po pravici rečeno, obe sta bili samo priložnostni kadilki, obe sta kadili na cesti bolj iz fantazijske razigranosti nego iz potrebe. Toda tistega večera je bila kaia kriva, da sta se vračali domov res močito. Prijeten občutek svobode in zavesti, da uživata skrivaj prepovedani sad, je bilo obema v tem večerje veselje.

Cecilie je stanovala na kraju mesta v skromni hišici, skoro že na polju. Na dolgi poti sta se prijateljici večkrat ustavili, da sta lahko nemoteno uživali

Zveza Slovenije z morjem

Stališče zagrebške zbornice za trgovino, obrt in industrijo

Na konferenci glede zveze Slovenije z morjem, ki se je vršila v nedeljo 6. t. m. na Sušaku, je pojasnil predsednik zagrebške zbornice dr. M. Vrbanec njeno stališče v zvezi tega važnega vprašanja.

V kompleksu potrebnega razširjenja našega železniškega omrežja so boljše zveze naših domačih pristanišč z notranjostjo države, tako zvezne jadranske proge, nedvomno prvovrstna državna in nacionalna gospodarska potreba. Ta potreba je tem večja, ker mnogi napredni kraji naše države, ki gravitirajo sicer gospodarsko na naša pristanišča, zdaj zaradi znane predvojne prometne politike se ne razpolagajo s temi tako iz gospodarskega vidika, kakor tudi s stališča železniške eksploatacije je najracionalnejši in najkrajšimi zvezami z našim morjem. Med temi jadranskimi progami se mora smatrati za najnujnejšo potrebo čim krajša in praktičnejša zveza Slovenije kot naše najmočnejše industrijalizirane pokrajine s sušaško progjo, ki vodi v naši gornji jadranski pristanišči Sušak in Bakar. Elementarna važnost te zveze za naš Severni Jadran in za celo državo je postala očitna od trenitke, ko so postala naša najmočnejše zgrajena pristanišča na Severnem Jadranu inženjska pristanišča. Emancipacija Slovenije od teh inozemskih pristanišč in njena močnejša orientacija na naša domača severnojadranska pristanišča v svrhu čim izdatnejšega skrajšanja sedanje zveze preko Karlovca, dalje zgrajevanje in povečanje naših severnojadranskih pristanišč in končno nacionalno-politični momenti opravljajo v največji meri boljše zvezo Slovenije s severnojadranskimi pristanišči, katere najvažnejša in najnujnejša etapa je zgraditev proge Kočevje-sušaška proga.

Iz teh razlogov zahtevajo zbornica in vsa gospodarska organizacija Hrvatske in Slovenije že od prvih povojnih let zgraditev te zveze. Že na prvi posvetovalni konferenci o železniškem omrežju od 3. do 7. maja 1920 v Beogradu so predstavniki zagrebške zbornice predlagali, naj se uvrsti zveza Kočevje-sušaška proga med najvažnejše proge, ki naj bi se zgradile. Po zakonu o dolgarskem posojilu iz l. 1922 (Blairovo posojilo) je usklajena zgraditev te zveze kakor tudi zveze St. Janž-Sevnica. V de-

lovni program Udruga jugoslovanskih inženjerjev in arhitektov o graditvi novih prog z dne 7. julija 1922 je uvrščena zveza Kočevje-sušaška proga kot eno najpotrebnejših zvez. Na konferenci o bodočem načrtu železniškega omrežja dne 9. februarja 1927 je bila osvojena na predlog zbornice in drugih gospodarskih organizacij zgraditev te zveze in je bila uvrščena med one proge, ki naj se zgrade v prvi periodi graditve. Končno je bila z uredbo ministrskega sveta 14. maja 1927 ponovno uzakonjena zgraditev proge Kočevje-sušaška proga in St. Janž-Sevnica kot ene najvažnejših spojin zvez.

Ta, kakor je razvidno i od strani državne uprave, i od strani gospodarskih organizacij, dokumentirana elementarna potreba zveze Slovenije z morjem, se doslej ni mogla uresničiti zaradi pomanjkanja denarnih sredstev. Na današnji konferenci, ki ponovno pokrene vprašanje njene zgraditve, mora zbornica ponovno opozoriti na ogromno važnost in gospodarski pomen te nove proge, na kateri je enako zainteresirano področje naše, kakor tudi področje ljubljanske zbornice, zlasti pa naša severnojadranska pristanišča. V kompleks te zveze spadajo tudi dela, ki so integralni pogoj za izkoriščenje kapacitet te zveze in sicer zveza Martinšćice s sušaško progjo ob izgraditvi pristanišča, da se razbremenijo sušaški kolodvor, dograditev bakarske proge in zgraditev bakarskega pristanišča ter zgraditev spojne zveze St. Janž - Sevnica in Črnomelj - sušaška proga. Vsa ta dela omogočajo končno gravitiranje prometa Slovenije na gornjejadranska pristanišča in lahko omogočijo do gotove meje tudi, da krene mednarodni tranzit iz Avstrije in zapadne Čehoslovake preko teh naših pristanišč.

Iz teh razlogov predlaga zbornica, naj apelira konferenca na kraljevsko vladu in vse merodajne činitele, naj se čimprej prične z naslednjimi deli: zgraditev zveze Kočevje - sušaška proga kot prve in najvažnejše etape ob istočasni zgraditvi zveze Martinšćice s Sušakom in dovršitvi bakarske proge.

Kot nadaljna etapa zgraditev proge St. Janž - Sevnica in Črnomelj - sušaška proga.

Ureditev bakarskega pristanišča in zgraditev pristanišča v Martinšćici.

sal 30letni razvoj Gasilnega društva iz zgodovinskih vidikov, za gasilsko župo je razdrvil njen tajnik Friderik Kramar, zaključil pa je niz govorov o. Matej Mrak. Vsi gospodje so želeli društvu najlepše, srečne bodočnosti in so pozivali članstvo k nadaljnjemu nesebičnemu delu v pomoči za bližnjega. Popoldne se je vršila brezbizbno in skrbno aranžirana vaja. Nova motorna brigadna je izvrstno prestala svojo preizkušnjo. Ljudska veselica, ki se je pozneje pričela »Pri Logondru« je v nekajenem, veselo-zabavnem razpoloženju in ob silovitem navalu ljudstva trajala pozno v noč. Morali so v materialni uspeh proslave je uspel silajno. Zasluga ga vsem domačinom z vrlim načelnikom, ki so naredili vse, da je bila proslava tako lepa.

Motorno brigadno so za 60.000 Din dobavile Strojne tovarne in livarne iz Ljubljane. Dobri deli dolga je že krit, kar vaščani za plemeniti namen dokaj radi prispevajo.

Iz Poljanske doline

V nedeljo 13. t. m. se bo vršil v Gor. vasi pred sokolskim domom javni letni nastop našega Sokola. Sodelovalci bosta tudi sokolski četi iz Savodnja in iz Leskovec. Za zabavo in razvedrilo bo skrbela priznana žirovska godba. Udeležite se sokolske prireditve.

Kdor se še ni vpisal v Vodnikovo društvo, je zadnji čas, da to stori. Za 20 Din dobi za dolge zimске večere četvero lupih, zabavnih in poučnih knjig. V Gor. vasi je poverjenik g. Iv. Šorli, v Poljanah pa Janjo Kokalj.

Pri nas imamo zadnje čase še precej letovičarjev. Kopalcev kar mrgoli, saj je polnevi tudi tu precejšnja vročina. Naša Šora je imela zadnje dni 25 stopinj, torej dovolj gorka za kopanje. Kdor pa hoče hlad-

oni dan namignil, da če bi bila hotela

— Prav tako je bilo z menoj. Neki gospod mi je oni dan namigaval ...

V istem hipu je šinila obema enaka misel.

— Če je on, gotovo ne bo odobral, da se vračava tako pozno in povrhu še s cigaretami kakor moški.

— Če je moj kavalir, bo gotovo ogorčen.

— Vrziva brz cigareti proč.

— Da, le urno.

Vrgli sta torej cigareti daleč na drugo stran ulice in molče nadaljevali pot.

Nenadoma se je pa obema zazdelo, da ne slišita več za seboj vsiljivih korakov neznanega gospoda. Presenečeni nad tem sta se ustavili in se diskretno ozrli. Zagledali sta temno postavbo moža ... na kolenih sredi hodnika, kako opisuje z rokami na tleh večje in manjše kroge.

— To je norec, — je dejala Annie.

— Ali je pa bolan, — je memila Cecilie.

Neznanec ju je moral slišati, kajti vzkliknil je s hripavim glasom pijanca:

— Nikar si ne belita glav. Iščem samo to, kar sta vržli proč. Če je človek postopač, se mora pač zadovoljiti z ostanki. Vem dobro, da tako imenitne dame, kakor sta ve dve, nikoli ne kade cigaret do konca

reže kopeli, jih ima v pritokih. Zadnje dni je blagodejni dež za silo ohladil ozračje in namočil polja.

Prejšnji teden se je pri Poljanah obšla v svoji spalnici okrog 70 let stara ženica. Bolehala je že več let na težki bolezni, imela je raka na jeziku. Pred leti je šla celo v Lurd z romarji iskat pomoči. Ker bolezen ni ponehala, se je jela kesati, da je zapravila toliko denarja z romarjem in nazadnje je vplivala tudi težka, neozdravljiva bolezen, da se ji je omračil um. Samomor so pri nas zelo redki in zato ni čuda, da je govorila o tragediji nesrečne starke nekaj dni vsa dolina.

Beležnica

KOLENDAR

Danes: Četrtek, 11. julija 1930, katoličani: Amalija, pravoslavni 27. junija, Samson.

DANAŠNJE PRIREDITVE

Kino Matica: Obesenjakova Tončka.

Kino Ideal: Zloba.

DEZURNE LEKARNE

Danes: Bahovec, Kongresni trg; Ustar, Sv. Petra cesta; Hočevar, Sp. Šiška.

Zabočke ali lončke?

Cvetlični lončki so nenadomestljive posode za vrtnarje, niso pa za vsako okno. Na oknih, kjer so lončki cel dan na soncu, jih segrejejo solnčni žarki preveč, da se cvetlične korenine opečejo in umrijo. Na takem mestu jih postavi v zabočke ter praznino med lončki izpolni s šoto. Ako nimas zabočkov in se bojiš škodot po ožigu, povij jih ohlapno s papirnati ovitki. Take ovitke dobiš že narejene pri trgovskih vrtnarih. Najbolše pa storiš, da posadiš cvetlice kar v zabočke, ki naj bodo po 40 do 80 cm dolgi, 18 do 20 cm široki in 18 do 20 cm globoki. Zaradi lažjega prenosa je bolje imeti krajše, pa več zabočkov. V zabočkih rastejo cvetlice najbolše in jih lahko uporabiš za vse lege oken in balkonov.

Cena pobarvanih zabočkov iz 2 cm lesa je:

40x20x18 cm po Din 24,—

60x20x18 cm po Din 28,—

80x20x18 cm po Din 32,—

Obiti na koncih s cinkovo obrobovino so bolj priporočljivi, ker pri takih ne pustite žebli, da bi voda uhaiala po špranji ob zalivanju. Stanejo pa komad po 5 Din več.

Te najnižje cene je postavil odbor za olepšanje oken in balkonov mizarski mojster Metlar na Zabieku.

Ogorčeni železniški staroupokojenci

Zaradi nevzdržnih razmer staroupokojencev, provizionistov, milošćinarjev, železniških invalidov in vdov je nastalo med njimi silno ogorčenje, in sicer tem bolj, ker je stanovanski zakon ukinjen in bodo z avgustom postavljeni na ceste, ker s svojimi prejemki nikakor ne morejo plačati tako visokih najemnin. Čudno, da se je hišnim posestnikom dovolilo, da so najemnine tako občutno zvišali, na drugi strani se pa navedenim niso uredili prejemki. Na su in življenjskim potrebščinam primerno.

Za časa službovanja so državni in južni železničarji z veseljem plačevali mesečne prispevke v pokojninski sklad, ki je bil naložen v realitetah v dobri nadi, da bodo na stara leta preskrbljeni.

Upokojenci, provizionisti in milošćinarji bi bive žužne železnice, katerim so njihovi prejemki zajamčeni z rimskim sporazumom, so še tem bolj ogorčeni, ker so tako zaposlovanji napram svojim sotovaršem drugih nasledstvenih držav, s katerimi so imeli skupni fond.

Železniškim invalidom, ki so bili tako nesrečni, da radi nezgode niso mogli dostižiti polnih let in s tem doseči polne pokojnine, se je za odškodnino in za preživljanje priznala nezgodna renta. Ta nezgodna renta še do danes ni urejena in se za prejšnjih 100 zlatih kron nakazuje 25 Din mesečno.

Milošćinarjem bivše južne železnice s družbeno provizijo, katerim ista po rimskem praktu pripada, se nakazuje draginske doliade dnevno 2 Din.

S svojimi borimi prejemki nikakor ne morejo kriti dnevnih potrebščin in plačevati tako visokih najemnin.

Od teh pičlih prejemkov se jim odteguje davek, kakor tudi prispevke za nabavljeno zadrugo, dasiravno sta ministrstvo pravde in državni svet sklenila, da se to odtegovanje ukine.

Zdaj se jim bo pa odtegovalo še za kuluk.

Bridka je usoda teh trpinov, ki so žrtvovali svoje zdravje v odgovorni in težki službi ob vsakem vremenu, z eno nogo v grobu, z drugo v zaporu za blagor človeštva. Plačevali so svojo pokojnino, na starost so pa tako zaposlovanji.

Društvo dan za dnem na vseh merodajnih mestih odkriva strašno bedo teh trpinov in zavrača vsako krivdo in sumničanje na še ne urejenih prejemkih času in življenjskim potrebščinam primerno.

Dovoljuje si znova tem potom apelirati na vsa merodajna mesta in najvljudneje prositi: usmilite se trpečih, uredite njihove prejemke času in življenjskim potrebščinam primerno, saj itak ne bodo več dolgo na svetu.

Društvo železniških upokojencev za dravsko banovino v Ljubljani.

Radovedni dečko.

»Slišiš, Rado, zdajle pa se zadnjič oglašam na tvoje vprašanje.« se obgrene nesrečni očka, ki ga sin vsako minuto moti pri delu.

»Dobro, papa, ne bom te več nadlegoval.« privoli mladič, »ampak to mi še povej, zakaj nihče ne pokopije Mrtvega moria!«

43

Roman

— Gromska strela, Julija! — je
vzkliknil končo. — Ti so vam pa do-
rasli. Dokumenti Molly Langtonove..

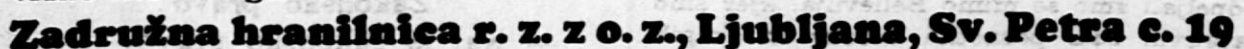
Naravno da so dr. Zabaczinskega zaradi strašne obdolžitve, katero mu

Slavni italijanski pesnik Dante je napisal sonet kot 9-letni deček, drugi slavni italijanski pesnik, Torquato Tasso, je pa napisal več globoko občutenih pesmi z 10 leti.

Kriteriji

— »Pa je tudi dober vaš fižol, ki mu pravite ribničan?«
— »Ej, gospod, tako imeniten je, da vsak gost po niem kar po ribniško govori!«

Elitni Kino Matica
Telefon 2124.

Najcenejša posojevalnica.

postnine prostu.